

Gecmise Ozlem-Istanbul

Gönderen : bigshark - 25/01/2008 17:27

Anılara yolculuk (tramvay, troleybus, taksi, tunel)

Bir buyugumuz eski gunleri , Istanbul'u, o zamanki yasantiyi, bir nebze de olsa arablari anlatmis, paylasayim istedim.

<http://img204.imageshack.us/img204/5560/clipimage001ml4.jpg>

1950'de Istanbul umumi Haritasi

1950'lerde Istanbul nasildi dersiniz ? Yukaridaki harita size o gunleri hatirlatiyor olmal. Henuz, birinci, ikinci, ucuncu Bogaz kopruleri yoktu. Bogazi alttan gecek olan tunelin insaati da baslamamisti. 1950'lerde, Istanbul'da, sakin, huzurlu bir hayat vardi. Bogazin her iki yakasinda, yesillikler, alabildigine uzaniyordu. Trafik, 1 numarali sorun degildi. Bir yerden, bir yere gitmek icin, telasli davranmaya da gerek yoktu, cunku yasam, (Eminonu - Beyoglu - Uskudar cevrelerinde) dar bir ucgende odaklanmisti. Bogazda, Kalender vapuru, iskeleden iskeleye keyifli, keyifli suzuluyor, uzaktan tramvaylarin "cin, cin" dudukleri yankilaniyordu.

<http://img403.imageshack.us/img403/6788/clipimage00gt9.jpg>

40 paralik Osmanlica tramvay bileti

<http://img297.imageshack.us/img297/6673/clipimage002mn1.jpg>

3cu mevkii tramvay bileti (uzeri 3 kirmizi seritli), 1935-39 arasi

Tramvay , Istanbul'un, tek degilse bile, en onemli ulasim araciydi. Onemli merkezlerinin arasinda dolasip, dururdu.

Tramvaylarda "mekki" farki vardi. 1ci ve 2ci mevkii vagonlarinin renkleri, konforlari ve ucretleri farkli olurdu. Birinci mevkiiideki koltuklar deriden, ikinci mevkiiidekiler tahtadan olurdu. Yolcular, hem bindikleri vagona, hem de gidecekleri mesafeye (kita'ya) gore ucret oderlerdi. 1872 - 1881 yillari arasindaki atli tramvaylar doneminde, 1ci mevkiiide kısa mesafe 20 para, en uzun mesafe 60 para; 2ci mevkii icin en kısa mesafe 10 para, en uzun mesafe 40 paraymis. Ben, atli tramvaylar devrini yasamadim. Bu uygulama, benim yetistigim elektrikli tramvaylar doneminde de devam ediyordu. Ucretler, mevkiiye ve mesafeye gore degisiyordu. Pazartesi sabahlari, Ortakoy'deki (Galatasaray) ilk okuluma giderken, Cagaloglu'na en yakin durak olan Divanyolu'ndan binerdim. Bazi hatlar Bebek'e kadar devam ederdi.

Tramvay biletlerinin bir yuzunde, tum kitalar, mevkiiiler ve ucretleri tablo halinde gosterilirdi. Arka yuzunde ise, bugunku sistem haritalarina benzer bir sekilde hatlar gosterilirdi. Her bir daire arasi bir kitayi temsil ederdi. Biletlerin uzerinde yazilarin tamamı Osmanlica ve fransizca olurdu. Bizim zamanimizda, tramvaylarin akordeon yan kapilari olurdu. Vatman, can calmak icin, ayaginin altindaki bir dugmeye basardi. Iceride dolasan biletcinin, boynuna astigi kahverengi deriden bir para cantasi, elinde, biletleri yanyana dizdigi bir tahta kutusu olurdu. Bileti kopartmadan once, arkasi lastikli kalin kalemle, biletin uzerini isaretlerdi.

<http://img518.imageshack.us/img518/4830/clipimage003qd7.jpg>

70 paralik Osmanlica-Fransizca yazili tramvay bileti

Biletlerin uzerinde yazilan ifadelere, duraklara birlikte bir goz atalim mi ?

Yedi-Colue, Ak-Serai, Beyazid, Sultan-Ahmed, Emin-Eunu, Sirkedji, Pont, Karakeuy, Cabatache, Bechiktach, Ortakeuy, Courou-Tchechme, Arnaoutkeuy, Bebek, Silivri-Kapou, Daoud-Pacha, Top-Capou, Tchappa, Edirne-Capou, Fatih, Chehzade-Basi, Eyoub, Aivan-Sarai, Djballi, Cassim-Pacha, Yenicheir, Harbie-Ferikeuy, Chichli-Caracol, Chichli, Azap-

Capou, Municipelite, Galata-Sarai, Tunnel, Tatavla, Nichantache !

Fransızca-Türkçe arası garip bir dille ifade edilen bu isimler, tramvay üzerindeki hat tabelalarında da görüldü.

Yukarıda yazılanlar "Asil" duraklardı. Bir de bunların yanında "İhtiyari" (zorunlu olmayan) duraklar olurdu. Vatman, inecek ya da binecek yolcu yoksa, bu duraklarda durmazdı.

<http://img99.imageshack.us/img99/4073/clipimage004to2.jpg>

Dersaadet tramvay şirketi

1914 yılının Ocak ayında, Dersaadet tramvay şirketi , elektrikli tramvayın işletilmesi ile ilgili tüm hazırlıkları tamamlamış. Deneme seferini, Galata köprüsünden başlatma kararı almış. Derken 25 Ocak 1914 günü, gelmiş, gitmiş. Pazar günü olmasına rağmen, Karaköy (Karakeuy) meydanında, büyük bir halk kitlesi toplanmış. Herkes, beygir gücü yerine, elektrik gücüyle çalışacak tramvayı merak ediyormuş. Böylece, tramvay elektrige, köprü de tramvaya kavuşmuş. Bu birliktelik, tramvayın son seferine kadar sürmüş.

<http://img149.imageshack.us/img149/5742/clipimage005ri1.jpg>

Kadıköy'de tramvaylar

<http://img168.imageshack.us/img168/4319/clipimage006ua0.jpg>

<http://img153.imageshack.us/img153/8153/clipimage007hg1.jpg>

Tramvaya asılanlar

Tramvaylar günlük hayatın bir parçasıydı. Misafirlik ya da ziyaret programları, tramvay sefer saatlerine göre ayarlanırdı. Gidilecek dinlenme yerleri de, tramvay güzergahlarına göre seçilirdi. Aile albumunda siyah-beyaz bir resim bulmuştum. Annem, babam, ağabeyim ve ben, kırık bir alanda piknik yapıyorduk. Etrafta, tek tek ağaçlar gözüktüyordu. Ben, okul öncesi çağda olmalıydım. Anneme, bu resimdeki yerin neresi olduğunu sordum. " Sisli" dediginde çok şaşardım. Anlattığına göre, bir tatil gününde, ailece tramvaya binmişiz; Sisli'de son durakta inip, bir kaç adım ötedeki kırsal alanda piknik yapmışız. Gün batarken, bir başka tramvayla donmuşuz. Sisli'deki "o yeri" şimdi bulabilmeyi çok isterdim.

Akbaba gibi haftalık dergilerde, radyodaki parodilerde tramvay konusu çok işlenir, hicvedilirdi. "Sesle çizgiler ustası Celal Şahin"in radyoda, akordeon eşliğinde yaptığı tramvay taklitleri pek beğenilirdi. Celal Şahin, tramvayın, bankalar yoksunu çıkarken zorlanmasını "igina-sigina-igina-sigina" sözleriyle anlattığında, pek gülerdik.

<http://img167.imageshack.us/img167/5781/clipimage008dz9.jpg>

Tramvayla ilgili haberler, gazetelere de konu olurdu. 1955'lerdeki bir gazete haberini birlikte okuyalım:

" Su tramvayın haline bakınız, daha doğrusu, tramvayı kucaklayan gençlerin haline ! Bu gençler Haydarpaşa Lisesi öğrencileridir. Okuldan çıktıktan sonra, onlarından dolu geçen tramvaya binip, bir an evvel, uzaktaki evlerine gitmek için, iste böyle ileri atılmakta, tramvayı sarmaktadırlar. Elbetteki bunların, bu hareketlerinde bir aykırılık yoktur. Okuldan çıkış saatine göre, bir kaç tramvay gecirilmezse, tek tramvay da dolu geçirilirse, öğrenciler başka ne yapabilirler ? Ezilmek, düşmek, arkadan gelen, yandan geçen diğer vasıtaların altında kalmak tehlikesine rağmen, bu çocuklar iste her gün böyle hareket etmekte, mekteplerine böyle gidip gelmektedirler. Reklam ve propaganda nutukları bir yana, herkesin gözü önünde cerayan eden bu hali görüp bir son vermek lazımdır. Bu çocukları bu şekilde tramvaya hucum etmekten men şeklinde olursa, çok daha ağır yazacağız ! "

İstanbul için vazgeçilmez gibi görülen tramvaylar, 1956 sonbaharında başlayan "İmar hareketleri"nden nasibini aldı. İlk önce, tramvayların, şehrin en önemli meydanı Aksaray'a girmesine izin verilmedi. Sonra, Topkapı-Capa ve Capa-Aksaray hatlarındaki raylar söküldü. İstanbul, yavaş yavaş, tramvaysız yaşama hazırlanıyordu. İstanbul yakası, 1961 yılında, tramvaylara tamamen veda etti. Avrupa ülkelerinde, kaldırılan tramvayların yerini hemen metrolar aldıysa da, İstanbul, metro ile çok uzun seneler sonra tanışacaktı. İstanbul'da, raylar söküldü, meydanlar yeniden düzenlendi, hatlar iptal

edildi, araçlar tamir edilemeyecek şekilde açık havada bekletildi, tramvay zamana yenik düştü.

<http://img168.imageshack.us/img168/5720/clipimage009hq4.jpg>

<http://img135.imageshack.us/img135/1407/clipimage0010kt7.jpg>

Tramvay'ın son seferi, 128 no'lu tramvay, 12 Ağustos 1962

İşte çok iyi hatırladığım, canlı yaşadığım bir olay: tramvayın son seferi . Tarihler 12 Ağustos 1962'yi gösteriyordu. Günlerden pazartesi. 15 yaşındaydım. Lise yıllarımdı. Koprude, tramvayın son seferini bekliyorduk. Onda 128 numaralı olmak üzere, arka arkaya dizilmiş 6 tramvay Karaköy tarafından geliyordu. Tarihi bir gün yaşadığımızı hissediyorduk. Tramvaylar, yolculuklarına, 1913 yılında, gene bu koprude başlamışlardı. Alkışlar arasında, köprüyü geçerek, Sirkeci arabalı vapur iskelesine sıralandılar. Tramvaylar, bir süre daha, Kadıköy yakasında çalıştılar. 14 Kasım 1966 pazartesi günü, İstanbul'u ve İstanbulluları tamamen terk ettiler.

<http://img508.imageshack.us/img508/9366/clipimage0011uz3.jpg>

Trolleybusler

Surat azlığı, bakım masraflarının ağırlığı nedeniyle kaldırılan tramvayların yerine konan trolleybusler de çok uzun soluklu olmadı. Halk onlara " boynuzlu" adını taktı. En küçük bir sarsıntıda, boynuzları, üstteki telden kurtuluyor, sofort inerek, onları tekrar tellere yerleştirmek için caba harcıyordu. Trolleybuslerin hızları düşüktü, manevra kabiliyetleri azdı. 1984 yılında seferden kaldırıldılar. İstanbullular, trolleybusleri benimsemedikleri için, onları, tramvaylara yaptıkları gibi, duygulu törenlerle uğurlamadılar. Trolleybusler, sessiz, sedasız, hayatımızdan silindiler.

<http://img525.imageshack.us/img525/3641/clipimage0012nw9.jpg>

Eski bir İstanbul otomobili

<http://img184.imageshack.us/img184/4873/clipimage0014xk1.jpg>

İstanbul 7869 plakalı otomobil

<http://img172.imageshack.us/img172/2639/clipimage0015ra6.jpg>

AT 1014 plakalı otomobil

<http://img166.imageshack.us/img166/1948/clipimage0016bv3.jpg>

1948'de taksimetrelili otomobil

<http://img144.imageshack.us/img144/7042/clipimage0017dw8.jpg>

Otomobil , İstanbulluların hayatında hep vardı ama, yollarda çok ender görüyorlardı. Plakalar, İST 7869 örneğinde olduğu gibi, İstanbul'un ilk üç harfiyle başlar, sonra, sıra numarasıyla devam ederdi. On camlar, genelde iki parçalıydı. Taksimetre, dışarıda bulunur, yolcu geldiğinde "kurulurdu". Otomobilin "taksi" olduğunu belirten, damalı serit, camların altında, otomobili cepecevre sarardı. Otomobiller, 3 vitesli olur, vites direksiyondan değiştirilirdi. Ağırlıkla nikelajlarla süslenirdi. Otomobile binebilmek için, kıyafete de dikkat etmek gerekirdi. Otomobil ile ilgili özel bir moda bile vardı. Motor yağ değişimleri, şimdi olduğu gibi 15.000 km'de değil, 2.000 - 3.000 km'de bir yapılırdı. Otomobili olmak, bir ayrıcalıktı. Otomobili olanlar, mutlaka, otomobilleri ile birlikte bir fotoğraf çektirirlerdi.

<http://img168.imageshack.us/img168/3457/clipimage0018qm3.jpg>

Trafik kontrolu

Otomobilin az olmasına rağmen, trafik polisleri , her zaman olduğu gibi, gene sahnede idi. Polis arabalarının tavanlarında sirenleri olurdu. Ekip olarak gezerlerdi. Henüz "radar tuzakları" yoktu. Gördükleri otomobili durdurur, evrak kontrolü yaparlardı. Trafik polislerinin, özel yapılmış, açık renk uniformaları olurdu.

<http://img529.imageshack.us/img529/5392/clipimage0019kz7.jpg>

Dodge kamyon

Bir ay süren hayvan denemeli seferlerden sonra, 17 Ocak 1875'te hizmete başlayan tunel, 1910 yılına kadar, 150 beygir gücünde 2 buharlı makineyle çalıştırmış

<http://img212.imageshack.us/img212/1732/clipimage20tw0.jpg>

1940'larda tünelde ahşap vagonlar hizmet veriyordu.

Tünelin hakkını nasıl ödeyebiliriz ki ? Tünel , hepimizin hayatında, o veya bu şekilde yer aldı. Özellikle Beyoğlu'nda okuyanlar için, en yararlı taşıma araçlarından biriydi. Galata ile Tünel'i birbirine bağlayan tünelin (Dersaadet'teki resmi adıyla Dersaadet Mâhakatından Galata ve Beyoğlu Beyninde Tahtel'arz Demiryolu'nun) , Londra'dan sonra dünyanın en eski ikinci yeraltı toplu taşıma sistemi olduğu söylenirdi. Yüksek kaldırımdan inmek nisbeten kolay ve eğlencelidir ama ya çıkması ? Tünel olmasaydı, ne yapardık acaba ? Gençliğimizde, tünelin ön bölümünde durup, hattın tam ortasında, karsıdan gelen vagon ile buluşmayı seyretmeyi pek severdik. Yolculuk iki dakikadan az sürerdi. Bizim zamanımızda, vagonlar ahşaptı. Tekerlekleri de, şimdi olduğu gibi, lastik değildi. Tünelin kendine has bir kokusu da olurdu. Tünel, bize çok hizmet etmişti; bakalım daha ne kadar hizmet edecek ?

Cvp:Gecmise Ozlem-Istanbul

Gönderen : papatya54 - 25/01/2008 17:52

Serdar rüya bahri İstanbul sadece bizi değil tüm dünya insanların büyülemeye geçmiştenden bugüne devam ediyor.Tarihi geçmişi çökmeyi hiçbir zaman bırakmadı.Geçmiş İstanbul ulaşımının ilklerine yolculuk çok keyifliydi ucundan kenarından o günleri göz pansiyarlardan olduğum için mutluluk duyuyorum.Nostaljik turuna arabalı vapurlarla devam edelim devamını getirebilirsiniz.

<http://img207.imageshack.us/img207/8581/skdararabalivapurskeleszx5.png>

Cvp:Gecmise Ozlem-Istanbul

Gönderen : bigshark - 25/01/2008 23:18

Sedat agabey,

Ne güzel anlatmışsın...Senin de dediğin gibi o günleri ucundan bucagından yaşamışsın, o anlamda şanslısın. Ben sadece Trolleybusleri hatırlıyorum.(Amerikanları tabii ki hatırlıyorum, onların yeri ayrı) Hatta bir keresinde,Vatan caddesinden Fındıkzadeye dönerken yukarıdaki elektrik telleri ile irtibatı sağlayan "boynuz"larından biri yerinden çıktı. Sofor takabilmek için tahta uzun bir sopa ile yarım saat uğraşmıştım da sonra gidebilmiştim.. Hey gidi günler hey.. (ben bile bunları söylüyor ve hey gidi günler hey diyebiliyorsam, nüfus kagidi bayagi bir eskimis demektir. :):))

Cvp:Gecmise Ozlem-Istanbul

Gönderen : tolga957 - 26/01/2008 02:57

SERDAR

ELLERINE SAGLIK BIR KEZ DAHA DOKTURMUSUN,BENCE KLASIK OTOMOBILI EN COK HAKEDENLERDEN BIRISIN ELINDEKI BU KADAR BILGI BIRIKIM DOKUMAN VS ILE SENIN ARABA COK EMINIM TURKIYENIN EN ORJINAL 57 LERINDEN BIRI OLACAK,EMEK VERIP HAZIRLADIGIN HER SUNUM ICIN BEN BIRKEZ DAHA SANA COK TESEKKUR EDERIM,OZLEDIGIMIZ NE VARSA GECMIS ADINA HERKESE ELINDEN GELDIGINCE BIR TAKIM SEYLER SUNUP PAYLASIYORSUN,INSANLARIN EN PAHALI SATTIKLARI SEYI,BILGIYI,HIC BIR BEDEL TALEP ETMEDEN DIGER DOSTLAR GIBI,ONUMUZE DOKTUGUN ICIN COK COK SAGOL,HERSEY GONLUNCE OLSUN....

Cvp:Gecmise Ozlem-Istanbul

Gönderen : bigshark - 26/01/2008 05:34

tolga957 yazan:

SERDAR

ELLERINE SAGLIK BIR KEZ DAHA DOKTURMUSUN,BENCE KLASIK OTOMOBILI EN COK HAKEDENLERDEN BIRISIN ELINDEKI BU KADAR BILGI BIRIKIM DOKUMAN VS ILE SENIN ARABA COK EMINIM TURKIYENIN EN ORJINAL 57 LERINDEN BIRI OLACAK,EMEK VERIP HAZIRLADIGIN HER SUNUM ICIN BEN BIRKEZ DAHA SANA COK TESEKKUR EDERIM,OZLEDIGIMIZ NE VARSA GECMIS ADINA HERKESE ELINDEN GELDIGINCE BIR TAKIM SEYLER SUNUP PAYLASIYORSUN,INSANLARIN EN PAHALI SATTIKLARI SEYI,BILGIYI,HIC BIR BEDEL TALEP ETMEDEN DIGER DOSTLAR GIBI,ONUMUZE DOKTUGUN ICIN COK COK SAGOL,HERSEY GONLUNCE OLSUN....

Tolga Gardabým,

Ýyi dileklerin için sađol..Emin ol yaptýđým alıbmalar sırasýnda bende çok þey đreniyorum.Bir kaç arkadaşýmýza yardımcı ol arkadaşým bunu da þurda duymuþtum, bizim Serdar bir yerlerde bunu da söylemiþti diyorsa ne mutlu bana.

57 ipine gelince, inþallah o da olacak be gardabým.. Turgay ađabey'in dediđi gibi o bir yerlerde beni bekliyor þimdi, kýsметimde varsa göreceđim inþallah...)

Cvp:Gecmise Ozlem-Istanbul

Gönderen : tolga957 - 26/01/2008 07:34

SERDAR

BEN HEP SOYLUYORUM,KLASIK OTOMOBILLER TABIKI HAYATIMIZIN EN VAZGECILMEZLERININ BASINDA GELIYOR AMA BURDA ESAS OLAN DOSTLUK,KLASIK OTOMOBILLER BIZIM YENI DOSTLUKLAR OLUSTURMAMIZA VESILE OLUYOR...
ALLAH GONLUNE GORE VERSIN SENIN VE TUM DOSTLARIMIZIN..